

הורא בלתי קידי

עלובינפשו, עבדים נרצעים של השגרירות הישראלית. התבלה הזאת השפיעה על ממשלת ישראל, והגבירה בה את הרצון להיכנע גם לדרושות האכסורדיות והגסות ביותר.

חפש את השן-גימל

הדבר אינו כליכך קל, כפי שזה נדמה במבט ראשון. אילו היה מדובר רק בפיתרון למראית-עין, אפשר היה לספק אותו. למשל: להמציא יחידה דמויונית. לגנות אותה בכל פה ולהודיע על פירוקה החגיגי. זה היה הפייאנד מתאים לקומדיה — אילו היתה נשאת בגדר קומדיה.

אך הדברים חמורים הרבה יותר. אם יסתבר כי ממשלת ישראל הסכימה שאנשי-מודיעין שלה ימסרו למעצמה זרה דעות על סוכן שהם הפעילו, יהיו לכך תוצאות הרת-אסון בכל העולם. **שום אדם — שכיר או אידי — איבט — לא יסכן את עורו למען מוסד מודיעיני, שיסגיר אותו וילשין עליו באזני המדינה שבה הוא מרגל.**

היענות לרשימה כזאת היתה גורמת לדימואליזציה כללית של כל קהיר לתהמדיעין הישראלית. אנשים המי כבדים את עצמם לא ישלימו עם נוהגים כאלה, שאין להם תקדים בעולם — ולא במקרה.

מי שהפעיל את ג'ונתן פולארד פעל בלי שום ספק תוך כדי מילוי תפקידו המודיעיני. במיסגרת אחריותו. הריגול אצל מדינה ידידותית הוא מקובל. ואף חיוני — דווקא משום שגם למדינה ידידותית יש לעיתים קרובות אינטרסים שונים לגמרי. אם מדינה ידידותית מוסרת מידע מודיעיני על פי הסכם, חשוב לדעת אם המידע הזה מוסמך. וכעיקר: אם זה אכן כל המידע המצוי בידיה, או שמא יש צנזורה והעלמה. **האנשים הממלאים שליחות צריכים לדעת שאם יש תקר, ייענישו רק במידה שהם אחראים אישית לתקלה, בשל רשלנותם. האחריות הכללית לעניין מוטלת על הממונים עליהם.**

לא יעלה על הדעת שהמידע של ג'ונתן פולארד ותכרויו (אם ישנם כאלה) לא זרם דרך קהילת-המודיעין אל הורגים הגבוהים, מקבלי-ההחלטות. אם ראשה-הממשלה, שרה-החוז ושר הביטחון לא ידעו על כך, ואם ראשי קהילת-המודיעין לא ידעו על כך — הרי כולם בלתי-מוכשרים לתפקידיהם. ויש לסלקם, ומוטב שעה אחת קודם, **אך בישראל שולט העיקרון הנפסד האומר שאיש אינו נר שא בשום אחריות מיניסטריאלית, וגם לא פיקודית, בסופו של דבר אחראי השי. ועליו מוטת לת האחריות.**

ביפאן מבצע שר, שבתחום-סמכותו קרה עסקי-ביש, הארא-קורי, "חארא" היא, ביפאנית עממית, בטן. "קירי" פירושו לחתוך. השר האחראי מתאבד בדרך מכובדת ומכאבה זו. בארצות הומאניות יותר מקובל כי במקרים כאלה מתפטר השר האחראי, ועימו ראש המוסד הנוגע-בדבר. ההנחה היא שהשר צריך היה לדעת, ואם לא ידע — משמע שהוא בלתי-מוכשר למלא תפקיד זה. הוא הדין לגבי ראשי השירות.

בישראל דבר כזה כלל אינו עולה על הדעת. גרוע מזה: בישראל קיים מיטטר של קואליציות מיפלגתיות.

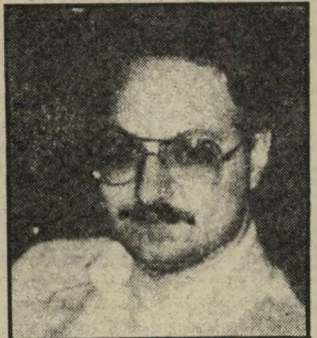
רת חריפה על ממשלו, אך מתנגד להשמעת אף מילה אחת של ביקורת על ממשלת-ישראל. הוא מגייס כספים כדי לסלק מן הקונגרס סנאטורים ונבחרים שאינם רוקדים לפי החליל הישראלי. הוא דואג לכך שבועיותו ארצות-הברית לא תודפס אף מילה שלילית אחת על ממשלת ישראל (וכמוכן אף לא מילה חיובית אחת על אויביה). הוא מפעיל לחץ אדיר, וזמיומי, על ממשלת-הושינגטון כדי שתשרת את האינטרסים של ישראל, תממן את ממשלת-ישראל, ותמנע מכל יוזמה מדינית משלה בסיכסוך הישראלי-ערבי.

כל זה מבוסס על מושכלי-ראשון, שהוא קדוש מכל קדוש: שכל שרות לאינטרסים של ישראל הוא אוטומטית שרות לארצות-הברית. לא יתכן כלל הברלי-אינטרסים בין שתי המדינות. ישראל היא שליחת אמריקה במרחב, חילי-החלוק של "העולם החופשי". שותפה ל"ערכים". וכו' וכו'.

פרשת פולארד עירערה לפי תע את המושכלי-הראשון הזה, והוביחה שזה קישקיש. מעולם לא קרה ולעולם לא יקרה — שהאינטרסים של שתי מדינות ריבוניות יהיו חופפים לגמרי. לכל מדינה יש אינטרסים משלה — וממילא, לא ייתכן נאמני נות כפולה שווה. כאשר יש נאמני מנות כפולה, יש תמיד נאמנות אחת שהיא חזקה מן הנאמנות השניה.

ג'ונתן פולארד לא היה סתם שכיר-חרב, והוא לא עשה מה שעשה למען סכומי-הכסף הקטנים שקיבל. אין ספק שכמו רוב יהודי ארצות-הברית, העמיד את האינטרסים של ישראל מעל לאינטרסים של ארצו-לדתו.

עם פירסום הפרשה, נפל פחד-מוות על ראשי המימסד היהודי באמריקה, שמא תתגלה אמת פשוטה זו — ש"י יהודי אמריקה נאמנים לישראל יותר מאשר לאמריקה. ההשפעה של הכרה כזו על דעת-הקהל באמריקה, וההיבטים האפשריים לגבי תחיית האנטישמי-מיות, גורמים לתבהלה אמיתית אצל העסקנים היהודיים, שכמעט כולם

חשוד ג'ונתן פולארד כמו נציב עליון

חשודה אן פולארד כמו יהודים בגטו

ליים רבים מאמינים בסטרליבם כי ארצות-הברית היא מעין מושבה של ישראל. שישראל — בעזרת השדולה היהודית — יכולה לעשות בה כנתון שלה. ברור כי מפעיליו של פולארד חשבו כך אף הם. אחרת לא היו מרשים לעצמם להפעיל מרגלים בצורה כליכך חובבנית ובלתי-יזהירה. פרשת-פולארד לא היתה אפשרית במוסקווה.

אולם הפרשה חשפה לפתע את המציאות כמו שהיא, ואין היא יפה. היא הוכיחה בצורה חותכת שישראל היא מדינת חסות של ארצות-הברית, הן תלויה בה לשבט ולחסד, והיחס בין השתיים היא כיחס המסורתי שבין היהודי והפרזי.

די היה כביטויי רוגז בושינגטון כדי לגרום לפאניקה בירושלים. שלושת השרים הנכבדים ביותר — ראשי-הממשלה שימעון פרס, שרה-ביטחון יצחק רבין ושרי-החוז יצחק שמיר — המרבים לדבר על זקיפות-קומה וגאווה לאומית, התנהגו כיהודונים מבוהלים בגטו. הם עסקו בפרשה כמשך עשרה ימים ללא הפסק, מישיבות יומיות בהולות ובוהלות.

ארצות-הברית דיברה אל ישראל כפי שהנציב העליון הבריטי דיבר אל הישבו היהודי. היא הציגה דרישה, שאין לה אה ורע בתולדות המודיעין בעולם: שהוקרים אמריקאים יחקרו אנשי-המודיעין הישראליים.

זהו דרישה העוברת את גבולות החוצפה, וכל מדינה ריבונית היתה רוחה אותה על הסף, בליוויית ביטויי זעם ועלבון. לא בן ממשלת-ישראל.

גם הדרישה האמריקאית השניה — שישראל תחזיר את המיסמכים שקיבלה מידי המרגל — היתה חסרת-תקדים. כנחיתת התוכן, היתה גם היא בכנינת בדיחה, כאילו לא שמעו בעליה על המצאת מכונת העתק הצילום. אך בניסוחה היתה מעליבה.

שליטנות ארצות-הברית פעלו כהיסטריה, מפני שדעת-הקהל בארצם נסערה עליידי שורה שלמה של פרשות-ריגול ידומות. כגון פרשת קציני-החילאים ווקר, שריגל למען ברית-המועצות — ואיש שהאיי-איי שריגל למען סין העממית. פרשת סוכן כפול סובייטי, שערק למערב וחזר למיורה. הוסיפה נושה לחרפה. היה זה חוסר-יכול מיוחד של ישראל שהמרגל הקטן שלה התגלה דווקא ברגע זה.

אך כל זה אינו מצדיק את הברוטיות המתחסרת, הגובלת בחוצפה ובג'וטיות, שבה טיפלו כמה מפקידיו שילטונות ארצות-הברית בפרשה זו.

היא מגלה שישראל מוחזקת עתה בושינגטון כגטו נתמך, לא במדינה ריבונית אמיתית.

תבהלת העבדים

הסוגיה השניה: הצד היהודי של המימסד היהודי האמריקאי נכנס להיסטריה משלו. כמה מן הדברים החמורים ביותר שנאמרו השבוע יצאו מפיהם של "מנהיגים" יהודיים, שאינם למעשה אלא שכירים וסוכנים של ממשלת-ישראל, מעין מושלי-מחוז שהתמנו עליידי ממשלת-ישראל על המושבות היהודיות באמריקה.

מה גרם להיסטריה הזו? במשך עשרות-השנים האחרונות נוצרה האגדה שיהודי אמריקאי יכול להיות נאמן בצורה שווה לממשלת ארצות-הברית ולממשלת-ישראל. ה"יהודי האמריקאי הטיפוסי מותב ביקר

ראלי. הוא ביקר פעמים רבות בגלוי בישראל, וכן גם אביו. גם בדרג גבוה יותר מתאים הכל לפרשה המעוררת חיוך. אין שתי ממשלות הקרובות זו לזו יותר מאשר ממשלות וושינגטון וירושלים. הן עסרו קות ביחד בעשרות עניינים

בדיחה מספרת על הגבר שחזר במפתיע הביתה ומצא את אשתו וחברו הטוב ביותר מתעלסים על הספה בדירתו. הגבר אהב את אשתו, וגם לא רצה לפגוע בחברו הטוב ביותר. על כן לקח גפרור ושרף את הספה. ממשלת-ישראל החליטה, אי-חרי שבוט שלם של דיננים קי

רפי איתן ואשתו מרים שיער לעזאזל!

טהורים ומלוכלכים מסכיב לתבל. קווי-הגבול בין קהילות-המדיעין של שתי המדינות מושי-נשים, ולעיתים נדמה שהן חופפות ברוב השטחים. הממדיעין מחליפות ביניהן מידע כבדרי-שיגרה.

כאשר נתפס מרגל של אחת משתי המדינות כשטח של רעותה, זה בוודאי מכיר קצת, אך הטיפול הנכון היה חיוך קל, קריצת-עין ושיטוש העקבות. אולם פרשת פולארד חדלה השבוע מלהיות קומדיה, ואיש לא חייך וקרק. היא קיבלה ממדים של פרשה בינלארית מית חמורה ביותר. מדינאים דיברו בכהלה על משבר עמוק, על תהום שנפצרה, ועל תוצאות מרחיקות-לכת ומפחידות.

מדוע? איך יכול היה איש מצחיק כמו פולארד, ומפעיליו המצחיקים שלא דאגו לשעת-חרום, לגרום לתוצאה כזאת?

אין ספק שהפרשה הקטנה עוררה סוגיות הרבה יותר עמוקות, החורגות מתחומיה הצרים, על כן גרמה לזעזועים העמוקים, שנמשכו השבוע בשתי המדינות.

פילגש נתמכת ויהודי בגטו

הסוגיה הראשונה: פרשת פולארד העמידה במיבחן את כל מערכת-היחסים בין שתי המדינות, ש"אין דומה לה בעולם. האמריקאים מדברים על "מדינת אחות" ועל "מחויבות עמוקה". ישרא-

דחתניים, לאמין לעצמה שיטה זו. היא לא יכלה בירך על החלטה. אך לתהמודיעין, וגם לא בממשלת ארצות-הברית. לכן החליטה, לפרק את היחידה שטיפלה, כביכול, בהעסקת המרגל היהודי ג'ונתן פולארד.

זה יכול היה להיות סוף טוב לקומדיה, ואכן, שרה-החוז האמריקאי ג'ורג' שולץ בירך על החלטה. אך הפרשה הסתככה בינתיים הרבה יותר.

חיוך וקריצת-עין

לכאורה, היתה הפרשה כולה מתאימה יותר לספר הומוריסטי מאשר לספר-מתח. פרשת ג'ונתן פולארד היא יותר פארודיה על ענייני ריגול מאשר סיפור-ריגול רגיל. עצם תפיסתו של האיש מתאימה יותר לפארודיה. מרגל המרגיש כי עלו עקבותיו נעלם, מסתתר ומגיע לבית בטוח, המוכן מראש למיקרה זה. הוא מתקשר עם מפעיליו ברכים חשאיות המוסכמות מראש — "תיבת דואר" בצורת חור כעץ, שיחצטלפון מתא ציבורי לתא ציבורי. המפעיל שלו דואג להבריחו אל מחוץ למדינה.

ואילו ג'ונתן פולארד, מרגל הדור, התקשר עם המפעיל שלו בשגרירות, כקווים שההאזנה להם היא מוכנת מאלה, ואחר-כך פנה אל השגרירות ונתפס בשעריה. זוהי התחלה מצוינת לספר הומוריסטי. גם שאר פרטי הפרשה מתאימים וטיפול כזה. המרגל התפאר במשך שנים שהוא אישה-מוסד הישי